

gevangenen werden gedwongen er hun medewerking aan te verlenen. Er werd eerst een aantal Australische officieren en minderen gelast, in diverse scènes op te treden. Zij begonnen met te weigeren. Toen kregen zij in het kamp waarin zij zich bevonden en waar een *Wing Commander* van de *Royal Australian Air Force* kampoudste was, geen eten. Zij bleven weigeren. Vervolgens lieten de Japanners weten dat, als zij volhardden, de *Wing Commander* ter dood gebracht zou worden en het gehele kamp niet meer te eten zou krijgen. De Australiërs gaven hun verzet op. In de scènes die vervolgens opgenomen werden, waren Australiërs als koks in de keuken van het Hotel des Indes te Batavia bezig eten te bereiden; andere Australiërs zwommen rond in een modern zwembad, speelden tennis, hielden een cricket-match, maakten gebruik van het golfterrein bij een luxueus hotel dat zich in de bergen bij Soekaboemi bevond. Ook zag men opnamen van Australiërs die in een modern ziekenhuis werden verpleegd (een lag er op een operatietafel) en van Knil-krijgsgevangenen die hun vriendinnen of hun vrouwen en kinderen in de armen sloten. Weer andere krijgsgevangenen kregen enveloppen uitgereikt waarbij bankbiljetten uit twee te voorschijn kwamen (in de andere bevonden zich proppen papier), en kregen vervolgens, aldus het commentaar bij de film, bier voorgezet (er zat bier in twee glazen, in de andere zat thee). Ook werd een opname gemaakt in een kledingmagazijn in Bandoeng waar twee zorgvuldig gepermanente Nederlandse meisjes voor verkoopters speelden en enkele Australische militairen, die men eerst door de straten had zien lopen, voor z.g. vriendinnen kleding kochten. Tenslotte werd nog op een veld bij de ziekenbarakken van het kamp waarin de Australiërs opgesloten waren, een herdenkingsplechtigheid gefilmd waarbij ca. vijfhonderd gevangenen aanwezig waren. Staande voor een kruis dat er indrukwekkend uitzag, hield de Japanse generaal, onder wie de krijgsgevangenenkampen op Java ressorteerden, generaal-majoor Matsatosji Saito, een toespraak – het kruis was van bordpapier en het prikkeldraad bij het veld was met takken gecamoufleerd.¹

In het kamp van de *Special Party* op Formosa werden, eveneens in juni '43, opnamen gemaakt waarbij een om zijn ruw optreden beruchte Japanse militair lachend tussen twee Amerikaanse officieren stond (de adjudanten van de Amerikaanse bevelhebber op Luzon, generaal Wainwright) met de armen om hun schouders. 'Een . . . groep Amerikaanse kolonels', aldus generaal Scholten,

¹ Er zijn in juni '43 ook nog bedriegelijke filmopnamen gemaakt in Tjimahi en in een hotel bij Garoet maar die zijn niet bewaard gebleven.